



# Dödsbrand, Brand i lägenhet Falköpings kommun

Mikael Ström

[2023-08-31]

Brand i lägenhet i flerbostadshus. En [redacted] som kan kopplas till känd riskgrupp i hemmamiljö för brand bostad. Person med nedsatt rörelseförmåga, rökare, branden har troligtvis startat i möbel eller kläder.



# Innehåll

<b>1. Inledning</b> .....	<b>3</b>
1.1. Lagstöd .....	3
<b>2. Uppdragsgivare</b> .....	<b>3</b>
2.1. Syfte .....	3
<b>3. Utredningen utförd av</b> .....	<b>3</b>
3.1. Frågeställning .....	3
3.2. Avgränsningar .....	3
3.3. Redovisningsplan .....	4
<b>4. Metod</b> .....	<b>4</b>
<b>5. Bakgrund</b> .....	<b>4</b>
5.1. Beskrivning av olycksplatsen .....	4
5.2. Beskrivning av det allmänna hälsotillståndet .....	4
<b>6. Fastighetsinformation</b> .....	<b>4</b>
<b>7. Faktiska skador</b> .....	<b>5</b>
7.1. Personskador .....	6
7.2. Olycksförloppet .....	6
7.3. Olycksorsaker .....	6
7.4. Konsekvenser av olyckan.....	6
7.5. Räddningsinsatsens genomförande .....	7
<b>8. Diskussion och slutsatser</b> .....	<b>8</b>
8.1. Analys och slutsats.....	8
8.2. Rekommendationer .....	9
8.2.1. Individanpassat brandskydd för riskutsatta .....	9

## 1. Inledning

2023-06-19 kl. 22:06  
Brand eller brandtillbud byggnad  
Falköpings kommun  
Daedalos årsnummer G2023.071483  
SOS-Ärendenummer 19.10787596.2

Polis och Samhällsskydd Mellersta Skaraborg har utfört brandteknisk undersökning av lägenheten 2023-06-21.

### 1.1. Lagstöd

Enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor 3 kap. 10 § ska en kommun, efter avslutad räddningsinsats, se till att olyckan undersöks för att i skälig omfattning klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts.

## 2. Uppdragsgivare

Samhällsskydd Mellersta Skaraborg -SMS

### 2.1. Syfte

Denna olycksundersökning syftar till att undersöka olycksorsaken, samt kartlägga händelseförloppet, vid den brand som inträffat på

## 3. Utredningen utförd av

Olycks- och brandorsaksutredare Mikael Ström, brandmästare och regionalinsatsledare i Samhällsskydd Mellersta Skaraborg – SMS (Falköping, Götene, Skara, Tidaholm). Mikael har en lång erfarenhet (1984) inom brand- och räddning. Har genomgått olycksutredning grundkurs vid Karlstads universitet (2016) och en utbildning som brandorsaksutredare vid Nationellt forensiskt centrum – NFC (2017). Har sedan dess arbetat med olycksutredningar och ansvarar för olycksutredning och uppföljning av händelser inom SMS.

### 3.1. Frågeställning

Kartlägga händelseförloppet och brandorsaken.

### 3.2. Avgränsningar

Rapporten omfattar olycksförloppet, från tiden före brandstart till dess att den avlidne påträffas. Rapporten omfattar inte någon utvärdering av räddningstjänstens insats.

### 3.3. Redovisningsplan

Rapporten redovisas inom egen organisation och kommer att skickas till MSB enligt gällande lagkrav.

## 4. Metod

Intervju av räddningspersonal  
Fotodokumentation  
Händelserapport G2023.071483  
Förundersökningsprotokoll  
Brandplatsbesök tillsammans med polisens tekniker

## 5. Bakgrund

Här beskrivs olycksplatsen och det allmänna hälsotillstånd den drabbade befann sig i.

### 5.1. Beskrivning av olycksplatsen

Olycksplatsen är en lägenhet på tre rum och kök i ett flerbostadshus på plan två. Mycket trolig brandstartplats är vardagsrummet och där påträffades också en person av rökdykarna. Spår av fäste till brandvarnare hittas i hallen, oklart om denna fanns och fungerade. Hittar ingen brandvarnare i brandrester i hall. Ny brandvarnare var monterad i vardagsrum ovanför soffa, testad och fungerade samma dag som händelsen inträffade. Brandvarnare var fäst med dubbelhäftande tejp, den hittades inte vid undersökning.

### 5.2. Beskrivning av det allmänna hälsotillståndet

Ensamstående äldre [REDACTED], bor i lägenheten. Hälsotillstånd [REDACTED], är rökare, har svårt att förflytta sig fysiskt och använde rullator. Har tillsyn några gånger under dygnet av hemtjänsten. Hade inget trygghetslarm vid händelsen, skulle få detta inkopplat inom de närmsta dagarna.

## 6. Fastighetsinformation

Byggnaden är ett flerbostadshus med lägenheter i tre plan samt källare. Byggår 1971. Området har fem liknade byggnader med en större gemensam yta/lekplats i mitten. Fasadbeklädnad är tegel och takkonstruktionen är av typ platt tak med ytskikt av tjärpapp. Isolering på vind är en cellulosaisolering. Det är ingen åtkomst till vindsytan via stegen i trapphuset, utan passagen via stegen fortsätter till taklucka ut på taket. Ytan på vinden, mellan yttertak och golv är endast några decimeter och fylld med isolering och en luftspalt. Det har installerats nya säkerhetsdörrar till varje lägenhet. Branddrabbad lägenhet på tre rum och kök, ligger på plan två. Samma dag som händelsen inträffade monterades en brandvarnare i vardagsrummet av vaktmästare/serviceman.



Bild 1. Vy över balkong som ansluter till vardagsrum och fönster till sovrum

## 7. Faktiska skador

Stora brand-, sot- och rökskador i lägenheten. Rökskador i lägenhet ovanför den drabbade lägenheten. Brand och sotskador på byggnadsfasad. Vattenskador i branddrabbad lägenhet och mindre vattenskador i lägenhet plan tre då balkongdörr stod öppen.





Bild 2. Fönster till vardagsrum på byggnadens gavel

## 7.1. Personskador

██████████, boende på adressen, påträffas avliden i soffan i vardagsrummet.

## 7.2. Olycksförloppet

Person ser att det brinner på andra våning i ett flerbostadshus, ringer SOS kl. 22:56. Det slår ut lågor från fönster och balkong. Inringaren tror att det finns människor kvar inne. Vid räddningstjänstens framkomst kl. 23:04 brinner det kraftigt via fönster och balkong upp mot våning tre och takfot. Utvändig släckning mot fönster och balkong samt dämpa brand mot takfot. Samtidigt görs inbrytning via lägenhetsdörr, som är en säkerhetsdörr, in till lägenheten. Ca. kl. 23:13 hittas person i vardagsrummet och tas ut till trapphuset en våning ner där ambulanspersonal tar emot. Fortsatt släckningsarbete inne i lägenheten av rökdykare.

## 7.3. Olycksorsaker

Den drabbade personen var en storrökare och satt ofta i soffan och rökte. Hemtjänsten var hos brukaren kl. 22.00 och besöket varade ca. 15 minuter. När personalen lämnade lägenheten tände brukaren en cigarett när han satt i soffan i vardagsrummet. Kl. 22:56 får SOS larm det om brand i lägenhet. Den mest troliga orsaken till branden är rökning. Vardagsrummet är primärbrandområde i lägenheten då övriga rum har olika grader av brand-, rök-, och värmeskador som avtar. Olycksorsaken har inte kunnat fastställas.

## 7.4. Konsekvenser av olyckan

En person som bor på adressen påträffas inne i lägenheten av rökdykare. Personen tas ut ur lägenheten och hjärt- och lungräddning påbörjas i trapphuset. Efter en stund avbryts återupplivning av ambulanspersonal.



Bild 3. Plats där person påträffas av rökdykare

## 7.5. Räddningsinsatsens genomförande

Räddningsinsatsens metod och teknik analyseras inte i denna händelse.

Person ser att det brinner på plan två i ett flerbostadshus, larmar SOS kl. 22:56:21. Räddningstjänsten Station Falköping larmas ut kl. 22:58:28 och är på den aktuella adressen kl. 23:04:25 och ser lågor som slår ut från fönster på andra våning. Resursuppbyggnad med enheter från station Skara tillkallas.

Brandman dämpar branden från fönster och balkong, upp mot våning tre och takfot med vattenstråle från markplan. Styrkeledare får information att det finns en person kvar inne i lägenheten. Livräddning och dörrforcering av låst säkerhetsdörr påbörjas. Dörren öppnas med hjälp av inbrytningsverktyg och ett hydraulverktyg. Inne i lägenheten dämpas branden och person hittades i vardagsrum, tas ut i trapphus där ambulanspersonal tar över. Rökdykare återgår och släcker branden.

Räddningstjänsten avslutas kl. 01.45, efterbevakning utförs av fastighetsägare.

Samverkan med polis, ambulans, fastighetsägare, RVR-ledare, försäkringsbolag.

## 8. Diskussion och slutsatser

### 8.1. Analys och slutsats

Myndigheter har kartlagt och pekat på utsatta riskgrupper i samhället i olika miljöer. Vilka är då extra utsatta vid bränder? Det finns några konkreta exempel som kan göra en person utsatt vid en brand i hemmamiljön.<sup>1</sup>

- Nedsatt hörsel
- Nedsatt syn eller rörelsesvårigheter
- Minnessvårigheter
- Starka läkemedel eller alkohol
- Rökning

Till detta kan också tilläggas ålder, psykisk ohälsa, missbruk.

Grundläggande frågor som kan ställas är.

- Kommer personen att kunna uppfatta att det börjar brinna?
- Kommer personen att kunna agera på ett relevant sätt om det börjar brinna?
- Har personen ett beteende som ökar risken för brand?

Kan inte personen höra brandvarnaren, sätta sig själv i säkerhet eller agera mot brand så är man väldigt utsatt vid en brandhändelse i hemmet. Äldre utsatta är en känd riskgrupp, men hur fungerar det i verkligheten med brandskyddet i hemmamiljön, när personen har svårt att klara av vardagen? Personen har bedömts att den har rätt till bistånd i form av hemtjänst för att klara av vardagen. Om man kan identifiera denna riskgrupp t.ex. via biståndsenhet, och på så sätt man säkra hemmamiljön för denna grupp.

Att skapa en rutin för tillbudsrapportering som samlar in varningssignaler från brukaren som t.ex. brännmärken, torrkökning, glömda ljus eller annat som kan orsaka brand eller annan allvarlig skada.

Utefter detta göra ny bedömningar om ett individanpassat brandskydd eller annan åtgärd för att säkra hemmet.

*”Samhällets inriktning är att äldre personer och personer med vissa funktionsnedsättningar ska ha möjlighet att bo kvar hemma så länge som möjligt. Det innebär nya förutsättningar för brandskyddet.”*

Risksatta äldre är en grupp som inte själva kanske funderar på sitt brandskydd i hemmamiljön. Först måste gruppen identifieras och på så sätt via ett hembesök och samförstånd med person/brukare, anhöriga, kunna säkra upp hemmet. Här finns både tekniska och praktiska hjälpmedel att ta till.

<sup>1</sup>Källa: MSB ”Alla tar sig inte lika snabbt. Tyvärr tar bränder ingen hänsyn till det”



## 8.2. Rekommendationer

### 8.2.1. Individanpassat brandskydd för riskutsatta

- Brandvarnare integrerade med trygghetslarmet.
- Integrera sensorteknik för att begränsa påverkan av en händelse.
- Kameralösningar som individ anpassas
- Boendesprinkler för särskilt riskutsatta
- Säkerhetsservice i hemmet för äldre. Samhällsskydd Mellersta Skaraborg utför Säkerhetsservice med Säkerhetsrond i hemmet när person medger detta och Samhällsskydd får kännedom om behov av Säkerhetsrond.

Vid en Säkerhetsrond går vi tillsammans igenom en checklista för att se vad som behöver åtgärdas i ditt hem för att öka brandsäkerheten och minska risken för fall- och halkolyckor.

Ett bättre samarbete mellan biståndsenheten/socialtjänsten och Samhällsskydd Mellersta Skaraborg om åtgärder för att öka tryggheten och brandsäkerheten i hemmet för äldre.

Brukare bedöms om behov av hemtjänst/sjukvård, behovet förändras över tid och nya bedömningar görs. Vad som gäller säkerhetsbedömning gällande brandskydd, fall och halkolyckor i hemmet hos brukare som bor eller vårdas i hemmiljö kanske inte ligger på socialtjänstens bord i kommunen. Även denna prövning borde följas upp och omvärderas över tid hos brukaren för att säkerhetsanpassa hemmet och få ett skäligt brandskydd efter brukarens förmåga.

När det gäller brandvarnare, som är väldigt effektiva för yngre åldersgrupper, har de sämre effektivitet bland de äldsta. Problemet verkar vara att äldre med nedsatt hörsel kanske inte hör brandvarnaren. Äldre kan ha svårt att höra de högfrekventa ljuden från brandvarnaren. Många äldre har nedsatt rörelseförmåga, är kanske sängbundna och kan därför inte evakuera själva.

Det är inte ovanligt att hemtjänstpersonal observerar brännmärken hemma hos brukaren på tex kläder, bord, golv eller sängkläder. Observationer hur det ser ut runt spisen och hur matlagning hanteras. Värmekälla i bostaden, eldas det med fastbränsle i olika typer av eldstäder. Detta är en viktig varningssignal som borde leda till en omedelbar åtgärd.

Utbilda hemtjänstpersonal på att upptäcka varningssignalerna hemma hos brukarna och på ett enkelt sätt förmedla och registrera observationen. Samlat underlag är som stöd till bedömning som leder till ev. åtgärder för att öka säkerheten i hemmet för denna grupp, särskilt riskutsatta.

Att individanpassa brandskyddet för riskutsatta har också en prislapp. Vem skall betala? Detta måste utredas och tydliggöras i kommunerna.